

ПРИЛОГ ИСТРАЖИВАЊУ УСТАШКОГ ЗЛОЧИНА ГЕНОЦИДА У СЕЛУ СЛАБИЊА: СТРАДАЊЕ ПОРОДИЦЕ БИУКОВИЋ

Тања Тулековић

Музејски савјетник, ЈУСП Доња Градина
tanjatulekovic@jusp-donjagradina.org

Оригинални научни рад
УДК 341.322.5:929.5Биуковић
COBISS.RS-ID 141274113
DOI 10.7251/TOP2410238T

Апстракт: Село Слабиња на лијевој обали ријеке Уне, у Републици Хрватској, најстрадалније је село са подручја општине Хрватска Костајница, којој је тада припадало. Убијено је 47,8% пријератног становништва. О незамисливом страдању Слабињчана свједочи и страдање породице Биуковић, чије је патње забиљежила Драгица Кесић, унука Ћуре и Драгице Биуковић.

Кључне ријечи: логор, усташа, црква, Слабиња, Јасеновац, Млака.

* * *

„Отац ми се зове Јефто Вукмировић, рођен је 1920. године у селу Живаја, а мајка Даница (рођ. Биуковић), рођена 1922. године. Отац се приженио код мајке, јер су уз њу остале сестре Анка и Босиљка, није их имала коме оставити, те су сви заједно живјели у селу Слабиња.

Мој дјед по мајци, Ћуро Биуковић, убијен је у покољу у слабињској цркви 17. децембра 1943. године и његову фотографију посједујем. Мој дјед и Никола Веселиновић су копали раку за врије-

ме овог покоља¹. Моја бака по мајци, Драгица Биуковић², била је у економији у селу Млака³, тамо су кухали храну за усташе и пред крај рата она је убијена са другим женама тако што су их побацали у ријеку Саву. Њена лична карта је нађена у ријечи. И њену фотографију ја посједујем.

У Концентрационом логору Јасеновац убијена су два брата од моје мајке, Мирко⁴ (1922. или 1923) и Љубомир⁵ (17 година стар) Биуковић, као и Миркова жена Милка⁶ и њихово дијете Мирослав⁷ које је било 4 мјесеца старо. То дијете је умрло од тровања, јер су усташе тровали воду и давали дјечи да пију. Моја мама је видјела своју браћу 1943. године и отада више није никада. Брат јој је слао дописну карту из логора, писао је да је гладан, а та карта је била у поставци у музеју у Јасеновцу прије овог рата.

Моја мама је са својим сестрама, Анком (1933) и Босиљком (1936), након Козарске офанзиве одведена најприје у логор Јасеновац, ту су биле пар дана, и причала је да су биле велике врућине, затим су одведене у Новску. Тамо су их смјестили на марвени плац, а одатле водили на убијање. Мој дјед је прије рата трговао са коњима па је долазио и на тај плац, и имао је пријатеља из Новске, он се звао Милан Месарић, он је Хрват. Тај Милан је дошао једног дана

1 Више о овом у покољу у: Đorđe Đurić, *Epitaf kraj zelene rijeke*, Kostajnica 1981, Тања Тулековић, *Усташки злочин јеноцида у селу Слабиња*, Топола 08/22, 2022, 11-63.

2 <https://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=7618>, приступ страници 6. 11. 2023. године

3 “Млака и Јабланац је економија логора Јасеновац. Наиме тако су се звала логорска добра. То су у ствари бивша православна села, чије су становништво усташе истријебили, а заточеници су обрађивали те непрегледне комплексе земље, да би се логор и војска могли исхрањивати самостално и од тих логорских економија, уз логорску посаду живјело је још неколико усташких бојни” – запис је Катице Филиповић која је била логораш усташких логора у периоду од јануара 1942. године до јануара 1945. године (Mile Dragić, *Tragedija sela Mlake i Jablanca u toku Drugog svjetskog rata (1941-1945)*, Novska 1989, 154-155.

4 <https://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=7618>, приступ страници 6. 11. 2023. године

5 <https://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=7618>, приступ страници 6. 11. 2023. године

6 <https://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=7618>, приступ страници 6. 11. 2023. године

7 <https://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=7618>, приступ страници 6. 11. 2023. године

на марвени плац и питао има ли ту кога од породице Ђуре Биуковића. Потом је тражио да пусте моју маму код њега, под изговором да чисти његову кућу и тако се она спасила јер се код њега хранила. Једном приликом, кад су са марвеног плаца усташе повели колону на клање, тај Милан је стао на своју капију, показао мами руком да скрене у његово двориште, па су мама и њене двије сестре и још двије породице ушле ту код њега и тако се спасиле. А ту колону су водиле младе усташе, можда старости 17-18 година, један наприје колоне а један назад. Милан Месарић је извадио путовнице за Суњу и Живају мами и сестрама, рекао је да су му родбина, и тако су оне спашене.

Јанко Поповић је спасио из логора мужа моје тетке Босиљке која и данас живи у Слабињи, она сигурно има фотографију са догађаја када су спашена дјеца организовала прославу код школе за дједа Јанка, и купили му одјело⁸“.

- Ђуро Биуковић, Архива ЈУСП Доња Градина -

8 Архива ЈУСП Доња Градина, рег. 1/21, фасц. 2, док. 1.

- Драгица (рођ. Змијанац) Биуковић, у средини,
Архива ЈУСП Доња Градина -

- Слијева надесно, сестре Анка, Даница и Босилка
Буковић, Архива ЈУСП Доња Градина -

Умјесто закључка

Село Слабиња за вријеме Независне Државе Хрватске остало је без 550 становника. Највећи број жртава су цивили, њих 443. Истраживањем на терену откривен је велики број индивидуалних породичних прича које дају детаљан увид у страдање њихових чланова па је у том смислу и више него драгоцјен прилог дат у овом тексту. Страдање породице Биуковић један је у низу доказа усташког злочина геноцида почињеног над Србима у Другом свјетском рату. Нека сјећање на породицу Биуковић буде својеврстан споменик и подсјетник на једно од најљепших и најбројнијих српских православних села на лијевој обали ријеке Уне.

Библиографија

Извори

Архива ЈУСП Доња Градина
<http://www.jusp-jasenovac.hr/>

Литература

Ђорђе Ђурић, *Epitaf kraj zelene rijeke*, Kostajnica 1981.
Миле Драгић, *Tragedija sela Mlake i Jablanca u toku Drugog svjetskog rata (1941-1945)*, Novska 1989.
Тања Тулековић, *Усџашки злочин геноцида у селу Слабиња*, Топола 08/22, 2022.

Instead of conclusion

During the Independent State of Croatia, the village of Slabinja lost its 550 inhabitants. The largest number of victims were civilians, 443 of them. Researches in the field revealed a large number of individual family stories providing a detailed insight into the suffering of their members, thus making this text into a precious contribution. The suffering of the Biuković family is one in a series of evidence of the Ustasha crimes of genocide committed against the Serbs in the World War II. Let the memory of the Biuković family become a kind of monument and reminder of one of the most beautiful and most populous Serbian Orthodox villages on the left bank of the Una River.